

JURYVERSLAG BOEKENPAUW 2018

Voor de juryleden van de Boekenpauw was het opnieuw een plezier om de oogst van 2017-2018 te doorploegen – geweldig trouwens dat de prijs een nieuw leven kreeg. Meer dan 100 boeken werden zorgvuldig gelezen, bekeken en besproken.

Een aantal tendensen viel de jury in het bijzonder op bij de inzendingen. Zo is ze nog steeds verheugd om het grote aantal zorgvuldig - zelfs luxueus - uitgegeven non-fictieboeken waarin illustraties een prominente rol spelen. Een trend die ze enkele jaren geleden al signaleerde, maar die zich gelukkig voortzet. Daarnaast zag de jury ook veel boeken passeren waarbij auteur en illustrator één persoon zijn; het is fijn om te merken dat er in Vlaanderen en Nederland zoveel talentvolle verhalenvertellers in woord én beeld te vinden zijn. De jury is ook aangenaam verrast door de vernieuwde aandacht voor intelligente en mooi uitgegeven kartonboeken voor jonge kinderen – denken we maar aan 'Van wie is die sok?' van Joukje Akveld en Charlotte Dematons. Dat er ook voor die leeftijd nagedacht wordt over een goed verhaal en volwaardige, verfrissende illustraties, vindt de jury een mooie en hoopgevende tendens. Ze ziet bovendien een heleboel gevestigde waarden die niet teleurstellen – Yvonne Jagtenberg, Joke van Leeuwen, Leo Timmers, Ronald en Marije Tolman, Martijn van der Linden, Gerda Dendooven, Sanne te Loo enzovoort – maar er is gelukkig ook een aanvoer van nieuwe namen als Joren Joshua, Geertje Aalders ... én van een aantal terugkerende jonge talenten die bevestigen en hun stijl verder ontplooiën, zoals Jacques & Lise en Trui Chielens.

Het nomineren bleek voor de jury geen makkelijk proces. De kwaliteit van het aanbod is immers hoog, maar er waren bij een eerste lezing weinig echte uitschieters. Bovendien zit er veel diversiteit in de verschillende werken, waardoor vergelijken er niet eenvoudiger op wordt. Hoe zet je een bedrieglijk eenvoudig, maar ontzettend origineel en humoristisch prentenboek 'met een hoek af' als 'Drop, het stoute eendje' van Catharina Valckx immers tegenover een sfeervol, gevoelig verhaal, met indrukwekkende, kunstzinnige tekeningen als 'De Wereld' van Paul Verrept en Ingrid Godon? Vier nominaties uit meer dan 100 inzendingen kiezen voelt ook als een beperking: er blijven op die manier te veel prachtige boeken onopgemerkt. Misschien loont het de moeite om de shortlist in de toekomst uit te breiden?

Maar zoals steeds brachten een geanimeerde discussie met weloverwogen argumenten soelaas. Dit zijn de vier nominaties voor de Boekenpauw 2018:

NOMINATIES IN DE CATEGORIE PRENTENBOEK

'Het gelukkige eiland' – Marit Törnqvist

In dit prentenboek gaat een meisje op zoek naar 'het gelukkige eiland', maar ontdekt ze gaandeweg dat er wel heel veel verschillende eilanden zijn, met elk hun eigen troeven. En brengt dat eiland haar wel het geluk dat zij nodig heeft? Of wacht er ergens iets of iemand anders op haar?

Na 'Een klein verhaal over de liefde' en 'Wat niemand had verwacht' gaat Törnqvist op haar elan verder met dit hoogstaand, licht filosofisch en poëtisch verhaal dat nooit te zwaar op de hand wordt. Pluimen

van de jury voor de literair hoogstaande eigen tekst, die door de illustraties nog tot een hoger niveau getild wordt.

Het boek komt langzaam binnen, je moet het spaarzaam consumeren. Het nodigt uit tot kijken, nog eens kijken, wegleggen en herlezen. Het ontvouwt zich pas in al zijn pracht na een tweede lezing. Elke illustratie in dit boek is een schilderijtje op zich. Törnqvist creëert op die manier een geheel eigen wereld, waarin het heerlijk vertoeven is.

De wisselwerking tussen tekst en illustratie is hier van een uitzonderlijk hoog niveau. Elk woord is juist gekozen. Soms voeren de illustraties de boventoon, dan weer spreekt de tekst, maar altijd vullen ze elkaar op de perfecte manier aan. Törnqvist laat de kleuren en de beelden spreken, speelt met verwachtingen, verrast en sust. De jury is onder de indruk van haar fenomenale vertelkracht.

‘Kleine nachtverhalen’ – Kitty Crowther

Het is zeker niet de eerste keer dat Kitty Crowther genomineerd is voor een prijs, en het zal ook niet de laatste zijn, meent de jury. Met ‘Kleine nachtverhalen’, waarin Kleine Beer aan Mama Beer vraagt om drie verhalen te vertellen voor het slapengaan, overtreft ze zichzelf eens te meer. De drie aparte verhalen komen op een mooie manier samen op het einde. Ze gebruikt hier en daar elementen uit sprookjes, maar geeft er haar eigen fantasierijke twist aan.

Crowthers illustraties sprankelen door haar expressieve, frisse beeldtaal met de kenmerkende felle kleuren en eigenzinnige potloodlijnen. Je herkent haar stijl uit de duizenden, maar toch voegt ze elke keer nog iets extra toe: het is een illustratrice die zichzelf blijft uitdagen en dat voel je. Wie anders kan een kleur als fluoroze gebruiken om de nacht uit te drukken en het nog doen werken ook? Ze is bovendien op haar sterkst wanneer ze zelf de tekst levert. Haar stijl prikkelt, verrast en is zeer eigentijds, maar ze weet ook te ontroeren. Een magische combinatie. Crowther is een grote.

NOMINATIES IN DE CATEGORIE GEÏLLUSTREERD BOEK

‘Wintervuur’ - Gerda Dendooven en Carl Norac (vertaling: Michael De Cock)

Ook Gerda Dendooven is een oudgediende bij de Boekenpauw, en bij uitbreiding alle literaire prijzen. Met ‘Wintervuur’, een bundeling winterse verhalen van Carl Norac, in een uitstekende vertaling van Michael De Cock, toont ze eens te meer haar meesterschap.

Verhalen en illustraties vormen in deze bundel een perfect uitgebalanceerd geheel. Als geen ander kan Dendooven met nauwelijks enkele kleuren – in dit geval vooral rood, blauw en enkele verwante pasteltinten – zoveel sfeer in haar illustraties steken. Ze doet je de winter écht voelen. Haar composities zijn bovendien ijzersterk. Een extra eervolle vermelding trouwens voor de prachtige vormgeving door Dooreman – dat blauw op snee, dat sobere binnenwerk! Het is zo’n boek waaruit je als volwassene maar al te graag voorleest, maar dat je met even veel plezier gewoon uitstalt in je boekenkast, om af en toe eens in te kijken. Een bundel verhalen en beelden om te koesteren, voor jong en oud.

‘Fabeldieren’ - Floortje Zwigman en Ludwig Volbeda

Twee jaar geleden maakte Ludwig Volbeda ook al kans op een Boekenpauw en zijn nominatie bleek geen *faux pas*: met ‘Fabeldieren’ bevestigt hij opnieuw en toont hij eens te meer zijn ontegensprekelijke talent. Het is nauwelijks zijn derde kinderboek en wat een metier toont hij al, wat een oog voor detail heeft hij en wat voor een verbeeldende kracht spreekt uit zijn illustraties!

Het boek valt op, niet alleen door het uitzonderlijke formaat maar ook door het originele thema. De tekst van Zwigman neemt ons mee in de fabelachtige wereld van trollen, draken, demonen en andere

imaginaire, bijzondere wezens. Maar het zijn toch de illustraties die in dit boek alle aandacht naar zich toe weten te trekken. Volbeda slaagt erin je fantasie te prikkelen maar geeft de fabeldieren ook zó levensecht weer dat het beangstigend wordt. Je kijkt met open mond naar elk beeld. Hij weet perfect de balans tussen magie en realisme te vinden en toont weer hoe griezelig gedetailleerd hij kan illustreren. Het consequent gebruik van een stijlvol kleurenpalet met aardetinten maken van dit boek een haast perfect geheel. Non-fictie (of is het toch fictie?) zoals het moet zijn.

EN DE WINNAAR IS...

De Boekenpauw 2018 gaat naar een boek dat een mogelijk voorspelbaar thema toch op een totaal nieuwe manier weet te verwoorden in woord en beeld. Een prentenboek dat poëtisch is, maar nooit zwaar op de hand. Waarin de wisselwerking tussen tekst en illustratie zo goed als perfect is, met illustraties die zowel speels als dromerig en gevoelig zijn en waarin elke bladzijde een kunstwerk op zich is. Het is een boek dat precies de juiste snaar raakt, recht naar je hart gaat en daar waarschijnlijk ook voor lange tijd blijft zitten, van een auteur/illustrator die al jaren op hoog niveau presteert, maar zichzelf toch weer overtreft. De Boekenpauw 2018 gaat naar Marit Törnqvist voor 'Het gelukkige eiland'.

Jury: Patrick Jordens (recensent), Johan Devrome (docent, illustrator, vormgever), Tine Kuypers – voorzitter (Iedereen Leest), Els Van den Abeele (eindredactie Ketnet), Karla De Ceulener (boekhandelaar).